

Analyse van [5.1.2e] (wolvernexpert, voorheen landelijk coördinator Wolvenmeldpunt) ten aanzien [5.1.2e] van (2024)¹.

Renkum, 14-5-2025

Op 13 mei 2025 is een nadere onderbouwing aangeleverd bij betrokken partijen over het herkennen van de betrokken wolf.

Wolf lijkt niet dezelfde wolf als in 2022

Het weten van de genetische code van de wolf die betrokken was bij het incident zorgt er niet voor dat duidelijk is wat het uiterlijk is van deze wolf. De beelden bij het incident zijn van dusdanig slechte kwaliteit dat onderscheidende uiterlijke kenmerken onvoldoende zichtbaar zijn. Voor een goede opname van uiterlijke kenmerken dienen beide zijden (kop en flank) en de staart goed gefotografeerd te worden.

Onderscheid op basis van visuele kenmerken

Opnamen uit verschillende jaren zijn moeilijk te gebruiken omdat na de rui (twee keer per jaar) accenten in onderscheidende kenmerken tenderen te wijzigen. Zie ook de problematiek rondom het ingrijpen bij de wolf GW3237m op de Utrechtse Heuvelrug, en de opmerkingen van [5.1.2e] op pagina's 3 en 4. [5.1.2e] is vrijwilliger Wolvenmeldpunt met specialisme in smoelenboek wolf, waarbij zij met een team vrijwilligers verschillende uiterlijke kenmerken van roedels en individuen zo goed als mogelijk registreert. De toegevoegde beelden geven een realistisch beeld van overeenkomende kenmerken en daarmee de beperkte waarde hiervan bij individuele herkenning.

Niet enkel verschillende wolven zijn onvoldoende op uiterlijke kenmerken te onderscheiden om met zekerheid te kunnen spreken over individuele herkenning. Daarom is naast de selectie beelden van [5.1.2e], ook een blad met beelden van de in provincie Utrecht opererende wolf "[5.1.2e]" toegevoegd, samengesteld door [5.1.2e], boswachter-ecologie SBB Utrecht, wat laat zien dat kenmerken door lichtval, houding of weersomstandigheden een behoorlijke variatie vertonen in uiterlijk. Wat hier eerder geleid heeft tot het idee met twee individuen te maken te hebben, wat onjuist bleek. Mede doordat zijn gedrag op de ene locatie in contact met honden onderdanig was en samen met zijn roedel dominant. Kortom uiterlijke kenmerken blijven een erg onzekere factor om individuele wolven met voldoende zekerheid te onderscheiden als solide basis voor een definitief besluit.

¹ Maanen, E. van (2024). Deskundigenbeoordeling van een interactie tussen een wolf en mensen, met een bijtincident op 13 april 2025 in Nationaal Park Hoge Veluwe. Aanvulling met nadere duiding daderwolf. EcoNatura notitiennr. 2025-037.2. EcoNatura, Diepenveen.

Bovendien is de gehele problematiek die op de Hoge Veluwe heeft plaatsgevonden rondom een wolf die te dicht bij mensen kwam gestopt vlak voor het aantreffen van een wolvenkarkas in behoorlijke staat van ontbinding op 7 september 2023. Deze wolf is geïdentificeerd als wolf GW3873f, een afstammeling van de Noord-Veluwe roedel. Er is consensus bij experts betrokken bij het Wolvenmeldpunt (waartoe 5.1.2e niet behoort) dat de meest waarschijnlijke verklaring voor het gedrag is dat deze wolf op enig moment het park Hoge Veluwe is binnengekomen, er niet meer uit is kunnen gaan en op creatieve wijze, niet ondersteunt maar in concurrentie met de aanwezige roedel voor haar voedsel heeft moeten zorgen. Door zich dicht bij mensen op te houden vermeed ze confrontaties met de schuwere wolven van de aanwezige roedel. Gecombineerd met de moeite om in haar onderhoud te voorzien en het aan mensen tonen, lijkt het erop dat mensen deze wolvin zijn gaan voeren waardoor er een positieve feedback ontstond tussen mens en wolvin. Met het intensiveren van toezicht in het park door Provincie Gelderland is dit voeren gestopt en is ze sterk vermagerd en uiteindelijk in slechte conditie overleden.

Wat mij betreft kan uitgesloten worden dat dit dezelfde wolf betreft als de wolf die in 2022 stelselmatig te dicht bij mensen kwam. Habituatie is een proces wat zich ontwikkelt en niet na een periode van afwezigheid weer geactiveerd wordt tenzij zich grote verschillen in voedsel beschikbaarheid voordoen. Iets waarvoor geen aanwijzingen bestaan op het park De Hoge Veluwe.

Aantreffen van DNA impliceert contact, maar duidt niet de oorzaak

Het aantreffen van DNA op de kleding van de vrouw duidt op contact tussen de wolf en de vrouw. Hoewel elk contact onwenselijk is, is niet elk contact de schuld van de wolf zelf. Denk hierbij aan de wolf bij Wapse die in een hoek is gedreven en daarbij in de hand van een dierhouder heeft gebeten. Grofweg kunnen contacten tussen mens en wolf uiteenvallen in drie oorzaken:

- Agressief gedrag (predatorisch gedrag en/of gedrag voortkomend uit hondsdelheid) kenmerkt zich door ernstige verwondingen, waarbij het verliezen van ledematen of zelfs het leven een niet onwaarschijnlijke uitkomst is. In deze casus is hier geen sprake van.
- Defensief gedrag (in hoek gedreven worden, bescherming van welpen en/of bescherming van buit) kenmerkt zich door een korte bijt en poging tot de situatie te verlaten ofwel de mens te verjagen. Dit kenmerkt zich door bijzondere omstandigheden (beperkte ontsnappingsmogelijkheden ofwel de aanwezigheid van welpen of buit). In deze casus is hier geen sprake van.
- Instinctief gedrag. De wolf is een groot roofdier, en net als alle andere roofdieren reageren zij instinctief op snelle bewegingen. De oriëntatie van die bewegingen zijn in zoverre relevant, dat een snelle beweging die frontaal op de wolf afkomt inhouden of terugdeinzen 'triggert' en bij passage aanleiding is

om instinctmatig te achtervolgen. Dit soort gevallen zijn bekend bij honden die in de benen van fietsers bijten, maar ook bij situaties in Nederland (fietsers op Hoge Veluwe in 2022 en mountainbiker op Utrechtse Heuvelrug in 2024). Bij dit instinctief gedrag zal de wolf vooral de beweging van fiets/mens achtervolgen, maar dit gedrag kan doorontwikkelen naar bijtgedrag.

Instinctief gedrag lijkt de oorzaak

In deze casus lijkt sprake te zijn geweest van instinctief gedrag, aangezien de vrouw zelf in haar verhoor aangeeft dat ze bij het zien van de wolf omdraaide en gelijk begon weg te rennen. In deze heeft de vrouw zich daarmee gedragen als hoe een prooidier zich zou kunnen gedragen, wat het instinctieve gedrag van de wolf heeft getriggerd.

Advies “Hoe te gedragen bij zien van wolven” is niet opgevolgd

Het advies om bij het zien van wolven je snelheid te verlagen, de wolf aan te blijven kijken, en door spreken je aanwezigheid te bevestigen en rustig de situatie te verlaten zijn hierbij niet opgevolgd. Mijns inziens had het opvolgen van deze adviezen ervoor gezorgd dat er geen contact was tussen de wolf en de vrouw.

Door gebrek aan structurele monitoring en zenderonderzoek is er geen enkele kennisbasis om te handelen

In park Hoge Veluwe wordt geen wolvenmonitoring uitgevoerd conform Monitoringsplan Wolf door BIJ12 en/of de Zoogdiervereniging. Ook worden waarnemingen gedaan door het park (en derden in opdracht van het park) niet gedeeld met het Wolvenmeldpunt van BIJ12/Zoogdiervereniging. Bovendien is er geen sprake van een zenderwolf die betrokken is geweest bij de casus. Hierdoor is de benodigde kennisbasis om te kunnen acteren conform de derogaties van de Habitatrichtlijn niet aanwezig.

Reeds sinds het begin van dit jaar zijn er bij betrokkenen van het Wolvenmeldpunt zorgen over meldingen van een wolf die te dichtbij mensen komt. Het is onduidelijk of dit één of meerdere wolven zijn. Adviezen aan de Provincie Gelderland om per direct te starten met het zenderen van de wolf die te dichtbij mensen komt zijn om onbekende redenen niet opgevolgd. Hierbij is relevant dat de Zoogdiervereniging reeds alle benodigde vergunningen en materialen heeft, en de benodigde deskundigen (zoals een veterinaire en iemand die het verdovingsgeweer mag gebruiken) zijn betrokken.

Mijns inziens had het zenderen van de wolf die te dichtbij mensen komt ervoor kunnen zorgen dat er nu wel voldoende kennisbasis was om te kunnen handelen.

Bovendien is het meer dan waarschijnlijk dat het zenderen op zichzelf reeds een negatieve prikkel vormt voor de betrokken wolf, die daardoor eerder leert om afstand te houden tot mensen. In tegenstelling tot de persoonlijke mening van de heer van Maanen, is een dergelijke reactie van een wolf op het gevangen worden reeds bekend bij onderzoekers die dergelijk onderzoek uitvoeren in Duitsland, Italië, Kroatië en de Verenigde Staten.

Opmerkingen 5.1.2e, vrijwilliger Wolvenmeldpunt met specialisme in smoelenboek wolf

Opmerkelijkheden uit rapport 5.1.2e

Uit meerdere beschikbare beelden zijn min of meer goed onderscheidende kenmerken in de vacht te zien, namelijk meest onderscheidend en op de eerste plaats de **zogenoemde 'halsband' met dubbele lijnen (HB)** rond de borst.

Uit rapport EcoNatura
'Tamme' NWV

foto 16-1-24 GW2668f NWV

foto 2024

→ *Opm.: de dubbele band is niet uniek voor het dier op de linker foto uit het rapport van 5.1.2e. Zie bijv. ook rechter foto van een wolf op de NW Veluwe.*

Vervolgens een contrastrijke **ontbrekende knievlekken** en andere contrast vormende tekening op het lichaam.

→ *Ontbrekende knievlekken komt vaker voor zie bijv. bij wolf GW2668f hierboven midden en de als tamme (frikandellen)wolf bekendstaande wolf hierboven rechts.*

Ten tweede de **opvallende lichte wangvlekken die niet geheel sluitend zijn en opvallen binnen een tamelijk donker (donkergrijs tot diepbruin) gelaat**,

→ *Beschreven wangvlekken en donker gelaat komt veelvuldig voor bij wolven. Links afbeelding 5.1.2e, rechts enkele voorbeelden andere individuen.*

Uit rapport EcoNatura

foto 25-2-2023 GW2666f (links) en reu (rechts) roedel NOV

5.1.2e beschrijft een opvallend contrastrijke zadelvlek. Echter, dit komt veelvuldig voor. Links uit het rapport, rechts enkele voorbeelden van 4 verschillende andere wolven.

Uit rapport EcoNatura

foto 15-2-2025 NOV

foto 9-5-2023 GW3250m MD

foto 27-5-2022 NOV

foto 2023 NWV

Min of meer duidend of opvallend op de verkregen beelden is een donkere plooi door het midden van het voorhoofd, vooral zichtbaar met het dier nog in wintervacht.

→ Deze donkere plooi zijn de haren die in een 'groef' meer naar elkaar toe staan waardoor dit op een donkere streep lijkt.

Zie voorbeelden van 4 verschillende wolven.

foto 9-1-2025 NOV
foto 2024 'Tamme' NWV
foto 15-2-2025 NOV
foto 2024 GW 2664m
NWV

